

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-09-24

U2012/4904/S

Utbildningsdepartementet

Karriärvägar m.m. i fråga om lärare i skolväsendet

Denna promemoria har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). I promemorian lämnas förslag om karriärsteg för lärare. Vidare föreslås åtgärder för att antalet lektorer i skolan ska öka. Förslagen innebär bl.a. ändringar i skollagen (2010:800).

Sammanfattning

En av de viktigaste faktorerna för elevernas studieresultat i skolan är lärarna. För att säkra en hög kvalitet på lärarna måste läraryrket göras mer attraktivt, så att eleverna får en förbättrad undervisning och därmed ökade förutsättningar att nå de nationella målen och goda resultat. Lärares kompetens och potential måste på ett bättre sätt än i dag tas till vara och uppmuntras.

I promemorian analyseras först vilka kvalifikationer en lärare bör ha för att komma i fråga dels som lektor, dels för ett nytt karriärsteg; förstelärare. Vidare övervägs om dessa kvalifikationskrav bör regleras i skollagen och om det bör vara Skolverket eller huvudmännen som avgör vilka lärare som uppfyller kvalifikationskraven. Det görs bedömningen att för att en karriärstegsreform ska vara meningsfull bör karriärstegen i praktiken kopplas till en löneförhöjning. Att en lärare utses till förstelärare eller lektor får i så fall ekonomiska konsekvenser för lärares arbetsgivare. Det bedöms därför inte som lämpligt att de villkor som en lärare bör uppfylla för att utses till förstelärare eller lektor regleras i skollagen och att en prövning av om en lärare uppfyller dessa krav görs av Skolverket utan att hänsyn tas till huvudmännens budgetförutsättningar. En huvudman bör i stället själv få avgöra hur många förstelärare och lektorer det egna budgetutrymmet räcker till.

Mot denna bakgrund föreslås i promemorian att det ska införas en statsbidragsförordning som ger en huvudman rätt att söka statsbidrag om denne i sin undervisning använder sig av sådana lärare som uppfyller vissa i statsbidragsförordningen reglerade villkor och vars arbetsuppgifter i allt väsentligt består av undervisning och uppgifter som hör till undervisningen (förstelärare eller lektorer). Statsbidraget föreslås administreras av Skolverket. Det står naturligtvis en huvudman fritt att utse fler förstelärare eller lektorer än vad statsbidraget räcker till. Det står även en huvudman fritt att, utan att ansöka om statsbidrag, utforma sin organisation med karriärsteg för lärare på ett sätt som avviker från de villkor som kommer att uppställas i statsbidragsförordningen.

För att ändå i lag markera betydelsen av att lärare ges möjlighet att göra karriär utan att lämna undervisningen föreslås att det ska införas ett s.k. målsättningsstadgande i skollagen om att skolhuvudmännen ska sträva efter att inrätta karriärsteg för särskilt yrkesskickliga lärare. Det föreslås vidare att det ska införas en s.k. upplysningsbestämmelse i skollagen om möjligheten för huvudmän att söka statsbidrag för karriärstegen förstelärare och lektor. En konsekvens av förslagen är att den lagreglering som i dag finns avseende lektorer föreslås upphävas.

Syftet med förslagen är att det ska skapas så goda förutsättningar som möjligt för de bästa lärarna att göra karriär samtidigt som de även fortsättningsvis i allt väsentligt ska ägna sig åt undervisning och uppgifter som är en förutsättning för att bedriva en undervisning av god kvalitet.

I syfte att öka antalet lektorer i skolan föreslås en särskild satsning för personer med examen på forskarnivå som har varit verksamma som lärare på ett universitet eller en högskola eller i skolväsendet. Förslaget innebär bl.a. en satsning på en särskild kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämnesläraresexamen.

Författningsförslag

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)
dels att 2 kap. 24 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 2 kap. 24 § ska utgå,
dels att 2 kap. 1, 16, 16 b och 22 §§ samt 28 kap. 3 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning

1 §

Kapitlets innehåll

I detta kapitel finns bestämmelser om	I detta kapitel finns bestämmelser om
- huvudmän inom skolväsendet (2-8 §§),	- huvudmän inom skolväsendet (2-8 §§),
- ledningen av utbildningen (9-12 §§),	- ledningen av utbildningen (9-12 §§),
- lärare och förskollärare (13-24 §§),	- lärare och förskollärare (13-23 §§),
- elevhälsa (25-28 §§),	- elevhälsa (25-28 §§),
- studie- och yrkesvägledning (29 och 30 §§),	- studie- och yrkesvägledning (29 och 30 §§),
- registerkontroll av personal (31-33 §§),	- registerkontroll av personal (31-33 §§),
- kompetensutveckling (34 §),	- kompetensutveckling (34 §),
och	och
- lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek (35 och 36 §§).	- lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek (35 och 36 §§).

16 §¹

Statens skolverk ska efter ansökan meddela legitimation till en lärare eller förskollärare som

1. har behörighetsgivande examen,
2. med tillfredsställande resultat har genomfört en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande på heltid inom undervisning som i huvudsak svarar mot examen, och
3. i övrigt är lämplig att bedriva undervisning.

Skolverket ska efter ansökan komplettera en lärares eller förskollärares legitimation med ytterligare behörighet, om han eller hon med

¹ Senaste lydelse 2011:189.

tillfredsställande resultat gått ytterligare behörighetsgrundande utbildning.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från första stycket 2 för lärare som har en examen på forskarnivå och som har varit verksamma som lärare inom högskolan.

16 b §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om introduktionsperioden och lämplighetsprövningen enligt 16 § första stycket 2 och 3.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i samband med ansökan om legitimation, komplettering av legitimation och utnämning till lektor.	Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i samband med ansökan om legitimation och komplettering av legitimation.
---	--

22³ §

Varje huvudman ska sträva efter att för undervisningen anställa lärare och förskollärare som har forskarutbildning.	Varje huvudman ska sträva efter att för undervisningen anställa lärare och förskollärare som har forskarutbildning. <i>Vidare ska huvudmännen sträva efter att inrätta karriärsteg för särskilt yrkesskickliga lärare.</i>
---	--

Regeringen meddelar föreskrifter om statsbidrag till huvudmän i syfte att stimulera att dessa inrättar karriärstegen förstelärare och lektor.

28 kap.

3 §⁴

Beslut av Statens skolverk får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om beslutet gäller

1. vitesföreläggande enligt 26 kap. 27 §,	
2. avslag på en ansökan om lärar- eller förskollärlärligitation enligt 2 kap. 16 §,	2. avslag på en ansökan om lärar- eller förskollärlärligitation enligt 2 kap. 16 §, eller
3. avslag på en ansökan om komplettering av legitimation enligt 2 kap. 16 §, eller	3. avslag på en ansökan om komplettering av legitimation enligt 2 kap. 16 §.
4. avslag på en ansökan om	

² Senaste lydelse 2011:189.

³ Senaste lydelse 2011:189.

⁴ Senaste lydelse 2011:189.

*utnämning till lektor enligt 2 kap.
24 §.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.
 2. Bestämmelserna i 2 kap. 24 § och 28 kap. 3 § i deras lydelse enligt lagen (2011:189) om ändring i skollagen (2010:800) ska även fortsättningsvis tillämpas på ansökningar som inkommit före den 1 juli 2013.